

Puglia en Basilicata

Uitstapje met een Fiat 500 in Alberobello
P. Eastland/age fotostock

De regio's van deze gids

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1 Bari, de kust en de Alta Murgia	blz. 85
2 De Gargano, de Tavoliere en de Monti Dauni	blz. 153
3 Het land van de trulli, Tarente en Brindisi	blz. 195
4 De Salento	blz. 245
5 Basilicata	blz. 301

INHOUD

milla1974/iStock

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ...6

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

De mooiste reisherinneringen10

REISPLANNER

Een keuze uit de mooiste routes...18

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips.....24

NAAR PUGLIA EN BASILICATA

Met het vliegtuig.....26

Met de trein.....26

Met de auto.....26

VOOR HET VERTREK

De beste tijd om te gaan28

Nuttige adressen.....28

Formaliteiten29

Reizigers met een beperking30

Telefoneren30

Tijd.....30

Overnachten30

Uit eten32

PUGLIA EN BASILICATA VAN A TOT Z

Rubrieken
in alfabetische volgorde.....34

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden en
activiteiten voor het gezin40

MEMO

Evenementen42

Leestips43

Filmtips43

MEER WETEN OVER PUGLIA EN BASILICATA

PUGLIA EN BASILICATA VANDAAG

De hak van de Italiaanse Laars... 46

Economie in de lift.....46

Maatschappij en politiek.....50

Volksgeloof.....50

NATUUR EN LANDSCHAP

Bergen...52

... en vlakten53

GESCHIEDENIS

Een glansrijke oudheid54

De grote Romeinse heerwegen56

Lange middeleeuwen58

Ontstaan van een koninkrijk.....59

Frederik II, *stupor mundi*60

Het verenigde Italië.....65

KUNST EN CULTUUR

Architectuur68

Schilder- en beeldhouwkunst.....73

Decoratieve kunst.....74

Fotografie.....74

Literatuur.....75

Film.....76

Klassieke muziek77

GASTRONOMIE EN VOLKSKUNST

Gastronomie79

Dans en volksmuziek.....81

Kunstnijverheid81

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 BARI, DE KUST EN DE ALTA MURZIA

Bari.....	90
Molfetta.....	105
Trani.....	107
Barletta.....	114
Canosa di Puglia.....	121
Castel del Monte.....	123
Ruvo di Puglia.....	126
Altamura.....	129
Gravina in Puglia.....	133
Gioia del Colle.....	137
Conversano.....	140
Grotte di Castellana.....	144
De oostkust van Bari.....	146

2 DE GARGANO, DE TAVOLIERE EN DE MONTI DAUNI

Promontorio del Gargano.....	158
Monte Sant'Angelo.....	172
Isole Tremiti.....	177
Foggia.....	183
Lucera.....	186
Troia.....	191

3 HET LAND VAN DE TRULLI, TARENTE EN BRINDISI

Alberobello.....	198
Martina Franca en de Valle d'Itria.....	202
Ostuni.....	211
Oria.....	219
Tarente.....	222
Massafra.....	230
Brindisi.....	238

4 DE SALENTO

Lecce.....	250
Otranto.....	264
De kust ten zuiden van Otranto.....	275
Santa Maria di Leuca.....	279
Gallipoli.....	283
Nardò.....	293
Galatina.....	295

5 BASILICATA

Matera.....	306
De route van het door geulen doorsneden leemland.....	322
Parco Nazionale del Pollino.....	328
Maratea.....	333
Potenza en omgeving.....	338
Venosa.....	346

Register.....	352
Kaarten en plattegronden.....	359

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS
ONS ADRESBOEKJE**

NIET TE MISSEN

★★★ De reis waard

★★ Een omweg waard

★ Interessant

MARTA

De objecten uit Groot-Griekenland van het archeologisch museum in Tarente zijn op zich al een wonder, maar de gouden juwelen zorgen helemaal voor een onvergetelijke herinnering. Zie blz. 227.

De Agostini/G. Dagi/De Agostini Editore/age fotostock

Funkystock/age fotostock

Castel del Monte

Het mysterieuze, fascinerende en magische Castel del Monte, dat slechts gebouwd lijkt te zijn om de droom van een keizer op een sublieme manier werkelijkheid te laten worden. Zie blz. 123.

J. Arnold Images/hemis.fr

Matera

Matera, een van de oudste steden ter wereld, is een fascinerend universum van grotten en ravijnen dat ons terugvoert naar ons verste verleden. Culturele Hoofdstad van Europa in 2019. Zie blz. 306.

Gallipoli

De 'mooie stad' van de Grieken is een in het licht badend eiland waarvan de wanden steil afdalen in het water van de Ionische Zee. Zie blz. 283.

milla1974/Stock

Alfo/hemis.fr

Het land van de trulli

Grappige kleine ronde huizen met kegelvormige daken liggen verspreid in een mooi dal met wijn- en olijfgaarden, van elkaar gescheiden door stenen muren. Het landschap van Puglia bij uitstek. Zie blz. 198.

Uitzicht op Aliano

Massimiliano Marino/Shutterstock.com

♥ **Snuif de zeelucht op** tijdens het windsurfen op het turquoise water bij het strand van Vignanotica, ten zuiden van Vieste. Volg de vlucht van een zeemeew naar de witte klif die steil oprijst boven een van de mooiste stranden van de Gargano. **Zie blz. 161.**

♥ **Lees *Christus kwam niet verder dan Eboli***, in Aliano. En herken de huizen en straten uit deze beroemde roman van Carlo Levi. Zijn verhaal confronteerde de hele wereld met de ellende in de Mezzogiorno in de jaren dertig van de vorige eeuw. **Zie blz. 324.**

Het strand van Vignanotica in de Gargano

foto:ember/Stock

TOP 5 Wandelroutes

1. Foresta Umbra (blz. 165)
2. Wandelroute langs de orichideeën op de Monte Sacro (blz. 160)
3. Parco Nazionale del Pollino (blz. 328)
4. Parco Nazionale dell'Alta Murgia (blz. 135)
5. Parco delle Piccole Dolomiti Lucane (blz. 342)

Foresta Umbra, in het Parco Nazionale del Gargano

A. Nardi/AGF Foto/Photonstop

♥ **Wacht op de groene stralen** op de stadsmuren van Gallipoli, dicht bij de Santa Maria della Purità. De zon wordt weerkaatst door de zee en zet, vlak voor hij achter de horizon verdwijnt, de façade van de huizen in vuur. Dit spectaculaire schouwspel trekt iedere avond toeristen én inwoners. **Zie blz. 287.**

♥ **Bekijk schilderijen** in Barletta. De Pinacoteca Giuseppe de Nittis biedt onderdak aan het oeuvre van deze belangrijke kunstenaar, die in 1846 in Barletta werd geboren. Ontdek het talent en de elegantie van een schilder die zich beweegt op het grensvlak tussen naturalisme en impressionisme. **Zie blz. 116.**

♥ **Bedank Aeneas** voor het meenemen van de *frisa* toen hij Troje ontvluchtte. Dit kleine droge broodje is al sinds de oudheid bekend onder zeelieden. Ze dompelen het onder in zout water en voegen daarna tomaten en ansjovis toe. Een lekkernij die je op trendy menukaarten in Lecce terugvindt. **Zie blz. 249.**

♥ **Kleed u zoals prins William** bij Gianni Inglese, in Ginosa. In dit dorp in de Murge volgde Angelo Inglese zijn vader op in een ambachtelijk atelier waar overhemden worden gemaakt die over de hele wereld bekendheid genieten. **Zie blz. 237.**

De Santa Maria della Purità in Gallipoli

millal1974/iStock

Uitstapje in de Salento

4 dagen

Route: 280 km door de punt van de hak van de Laars.

Tip: vermijd de periode 15 juli-20 aug.

● Dag 1 Lecce

Vertrek vanuit Brindisi richting Lecce. Stop bij de abdij Santa Maria di Cerrate (**blz. 259**). Bezoek het historische centrum van Lecce (**blz. 251**), de Santa Croce en de Piazza Duomo. Nacht in Lecce.

● Dag 2 Otranto

Bezoek het Museo Provinciale in Lecce en ga na de lunch richting

Otranto. Kies naar eigen voorkeur voor de kustweg om het landschap van de Laghi Alimini (**blz. 269**) te zien of ga landinwaarts via Galatina voor de fresco's van de Basilica di Santa Caterina di Alessandria (**blz. 295**). Let op de tijd als u de kathedraal van Otranto nog wilt bezoeken (**blz. 265**).

● Dag 3 Ionische kust

Daal af langs de Ionische kust. Stop bij het strand van Porto Badisco (**blz. 275**) of Castro Marina (**blz. 276**). Lunch in Tricase (**blz. 276**) om daarna nog een duik in zee te nemen in Pescoluse. Probeer op tijd in Gallipoli te zijn om de zonsondergang mee te maken (**blz. 283**).

● Dag 4 Gallipoli

Bezoek Gallipoli en ga daarna richting Brindisi. Als u tijd over hebt, bekijk dan de Santa Maria del Casale (**blz. 241**) achter de parkeerplaats van de luchthaven.

De haven van Gallipoli
savoia/iStock

Volop natuur in de Gargano

7 dagen

Stefano_Valeri/Shutterstock.com

Route: 660 km door een uniek landschap.

Tip: vermijd de periode 15 juli-20 aug. Als u geen handige vlucht naar Bari kunt vinden, probeer dan Napels, dat is dichterbij dan Brindisi.

● Dag 1 Lucera

Vertrek uit Bari. Stop voordat u aankomt in Lucera (150 km) in Troia (**blz. 191**) om de kathedraal te bezichtigen. Middag en nacht in Lucera (**blz. 186**).

● Dag 2 Monte Sant'Angelo

Rijd naar de Promontorio del Gargano (**blz. 158**) via de SP20 en de SS272. Stop in San Giovanni Rotondo (**blz. 164**) om kennis te maken met Padre Pio en ga dan naar Monte Sant'Angelo. Bezoek het Santuario di San Michele Arcangelo (**blz. 172**).

● Dag 3 Peschici

Bezoek het kasteel van Monte Sant'Angelo. Picknick in het Foresta Umbra (**blz. 165**), strandbezoek in Zaiana. Eet 's avonds in een *trabucco*. Nacht in Peschici (**blz. 163**).

● Dag 4 Vieste

Ontdekkingstocht over de SP52 langs de mooiste kust van Puglia tot aan de Testa del Gargano. Nacht in Vieste (**blz. 162**).

● Dag 5 Tremiti of heerlijk nietsdoen

Per helikopter heen en weer naar San Domino (**blz. 178**). Of een dagje *dolce far niente* op het strand van Vignanotica of Pugnochiuso, ten zuiden van Vieste (**blz. 161**). Avond en nacht in Mattinata (**blz. 160**).

● Dag 6 Mattinata

Uitstapje naar de Monte Sacro, op jacht naar orchideeën (**blz. 160**). 's Middags een bezoek aan de burcht van Manfredonia en de Santa Maria di Siponto (**blz. 159**). Nacht in Manfredonia.

Tip: de orchideeën bloeien in de lente, maar de zee is warmer in september!

● Dag 7 Bari

Terug naar Bari (130 km).

Puglia en Basilicata van A tot Z

Elektriciteit

In Italië is de netspanning dezelfde als in Nederland en België (220 V), maar de stopcontacten kunnen verschillen. Het is dus aan te raden een adapter mee te nemen (in de betere hotels zijn die beschikbaar).

Feestdagen

Let op: een feestdag is in het Italiaans een *giorno festivo*, een werkdag een *giorno feriale*.

1 januari – Nieuwjaar (*Capodanno*).

6 januari – Driekoningen (*Epifania*).

Pasen – *Pasqua*.

Tweede Paasdag – *Pasquetta*.

25 april – Bevrijdingsdag (*Liberazione del 1945*).

1 mei – Dag van de Arbeid (*Festa del Lavoro*).

15 augustus – Maria-Hemelvaart (*Festa dell'Assunta*).

1 november – Allerheiligen (*Ognissanti*).

8 december – Onbevleete Ontvangenis (*Immacolata Concezione*).

25 december – Kerst (*Natale*).

26 december – Feest van de H. Stefanus (*Santo Stefano*).

Daarnaast viert elke Italiaanse stad het naamfeest van zijn patroonheilige (*Santo Patrono*). De meeste musea zijn op feestdagen gesloten en hebben beperkte ope-

ningstijden op 24 en 31 december en 14 augustus.

Geldzaken

BANKPASSEN

Italië telt veel geldautomaten. Informeer bij uw bank of er kosten zijn verbonden aan geldopnames in het buitenland. Soms wordt u gevraagd een tweede keer uw pincode in te toetsen; ga in dat geval na of het bedrag de eerste keer inderdaad niet is afgeschreven.

CREDITCARDS

Creditcards worden niet overal geaccepteerd. Als u betaalt met een creditcard, moet u soms een pincode intoetsen; soms volstaat een handtekening en het tonen van een identiteitsbewijs. Neem altijd de gegevens mee voor het telefonisch blokkeren van uw creditcard bij verlies of diefstal.

Gezondheid

APOTHEKEN

Apotheken (*farmacia*) zijn herkenbaar aan een groen kruis. Ze zijn doorgaans open van 8.30 tot 12.30 u en van 16.00 tot 19.30 u. Als de apotheek gesloten is, hangt er

een lijst met de namen van dienstdoende artsen en apothekers.

Internet

De meeste hotels en ook veel restaurants hebben gratis wifi. De grote steden beschikken eveneens over free wifi-zones op straat.

Musea en andere bezienswaardigheden

TOERISTENBUREAUS

De belangrijkste toeristenbureaus en informatiepunten worden genoemd aan het begin van elk hoofdstuk, in de rubriek 'Inlichtingen', aangegeven door het pictogram .

OPENINGSTIJDEN

Over het algemeen zijn de musea op maandag en feestdagen gesloten. De kassa gaat 30 min. tot 1 uur voor sluitingstijd dicht. Archeologische opgravingen en parken zijn meestal open tot een uur voor zonsondergang, dat wil zeggen tot 18.00 u in het voor- en najaar. Buiten het seizoen zijn sommige monumenten beperkt open (alleen 's ochtends).

KERKEN

De meeste kerken zijn dicht tussen 12.00 en 16.00 u. De grote kathedraalen zijn zonder onderbreking open van 7.00 tot 18.00 u. Zorg bij uw bezoek aan een kerk voor passende kleding (lange broek voor de heren, voldoende lange rok en bedekte schouders voor de dames), anders kan u de toegang worden ontzegd. Het heeft de voorkeur om uw bezoek in de ochtend te plannen, omdat de natuurlijke lichtval dan mooier is. Neem wat kleingeld mee, want bij sommige kunstwerken

gaat de verlichting pas aan als u een muntje in de gleuf gooit.

ONVOORZIENE SLUITINGEN

Het is aan te raden telefonisch inlichtingen in te winnen voordat u de tocht naar een specifieke bezienswaardigheid onderneemt. Het Italiaanse erfgoed is namelijk heel uitgebreid en overal zijn voortdurend restauraties van monumenten aan de gang, die soms wel jaren kunnen duren.

Musea en kerken worden soms geheel of gedeeltelijk tijdelijk gesloten wegens verbouwing of gebrek aan personeel.

Veel musea (vooral buiten het seizoen) zijn alleen 's ochtends of 's middags open, dus informeer van tevoren.

NB: op feestdagen (zie de lijst op de blz. hiernaast) zijn de monumenten doorgaans gesloten, maar ook daar zit weer grote variatie in, dus informeer voor u op pad gaat.

TOEGANGSPRIJZEN

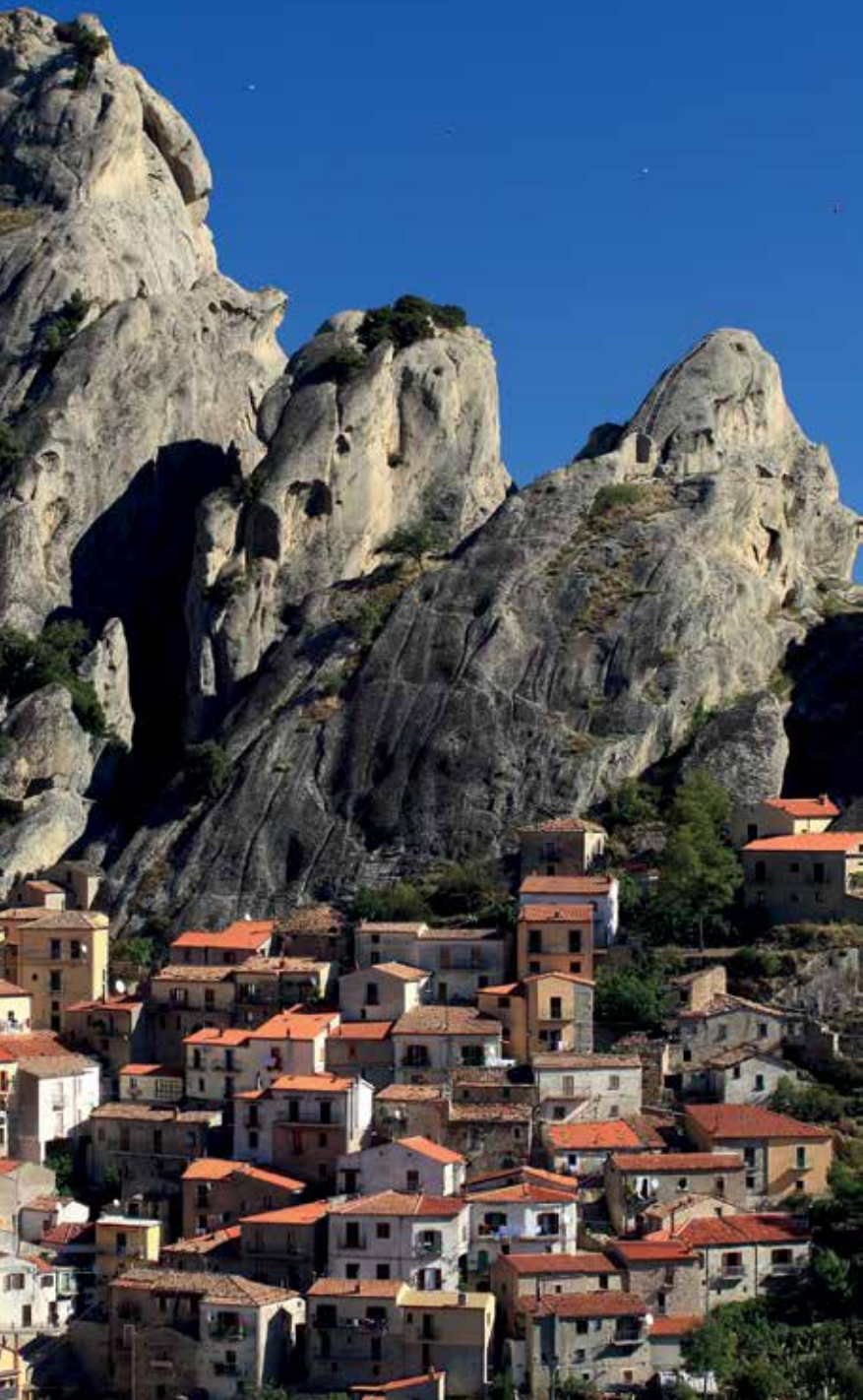
De nationale musea zijn onder de 18 jaar gratis en ook op de eerste zondag van de maand. Voor groepen gelden meestal speciale openingstijden en tarieven, mits dat van tevoren wordt aangevraagd.

Tijdens de *Settimana dei Beni Culturali* (Week van het Erfgoed), waarvan de datum per jaar verschilt, is de toegang tot sommige monumenten en musea gratis.

Als een museum, kerk of ander monument alleen kan worden bezocht met een bewaker of iemand die de sleutel heeft, is het gebruikelijk wat geld te geven.

Namaakartikelen

Op de trottoirs, bij bezienswaardigheden en op de stations komt u vaak stalletjes tegen met zogenaamde merkartikelen: tassen, brillen, cein-

Basilicata 5

Michelinkaart 564 en 363

- ▶
MATERA★★★

306
- Ten zuiden van Matera:
- ▶
**DE ROUTE VAN HET DOOR GEULEN DOORSNEDEN
LEEMLAND**★

322
- Ten zuiden van de route van het door geulen doorsneden leemland:
- ▶
PARCO NAZIONALE DEL POLLINO★

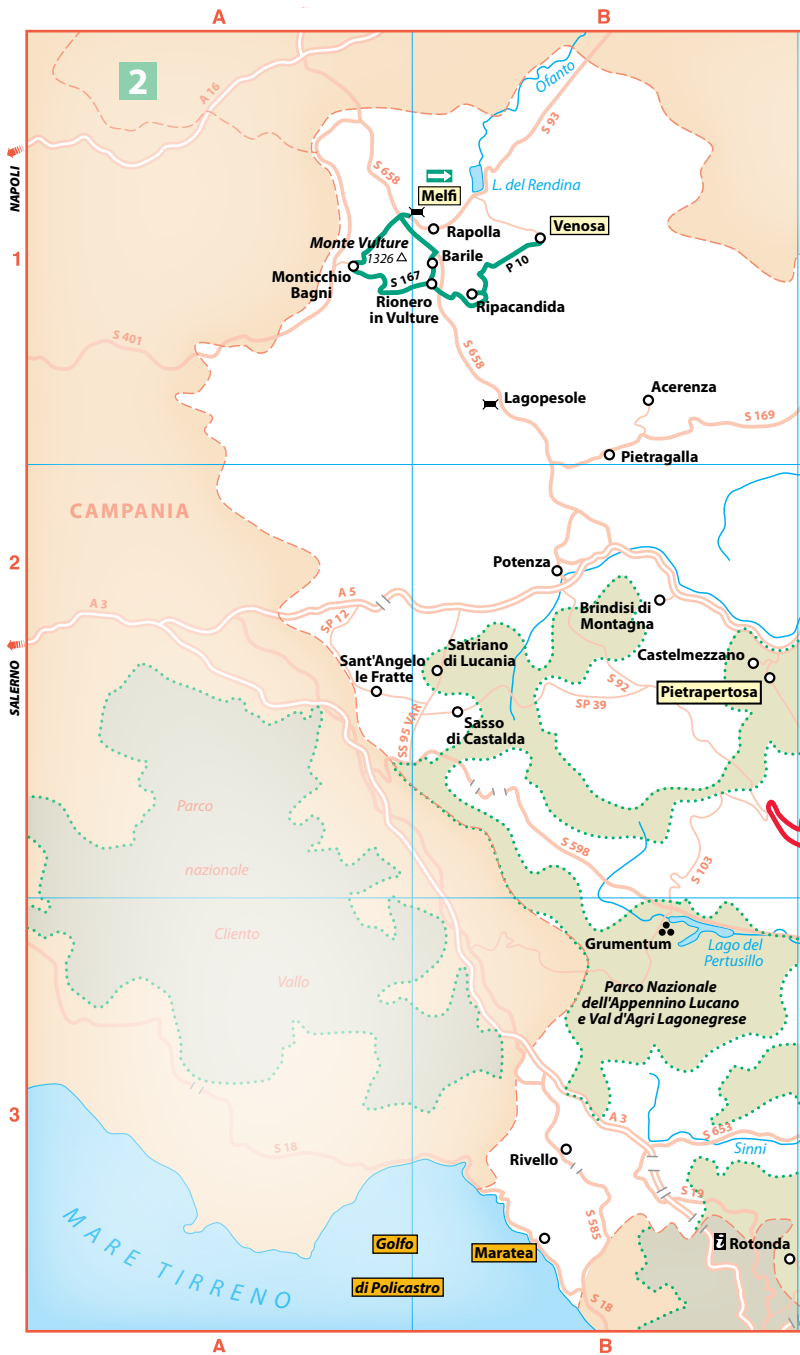
328
- Ten westen van het Parco Nazionale del Pollino:
- ▶
MARATEA★★

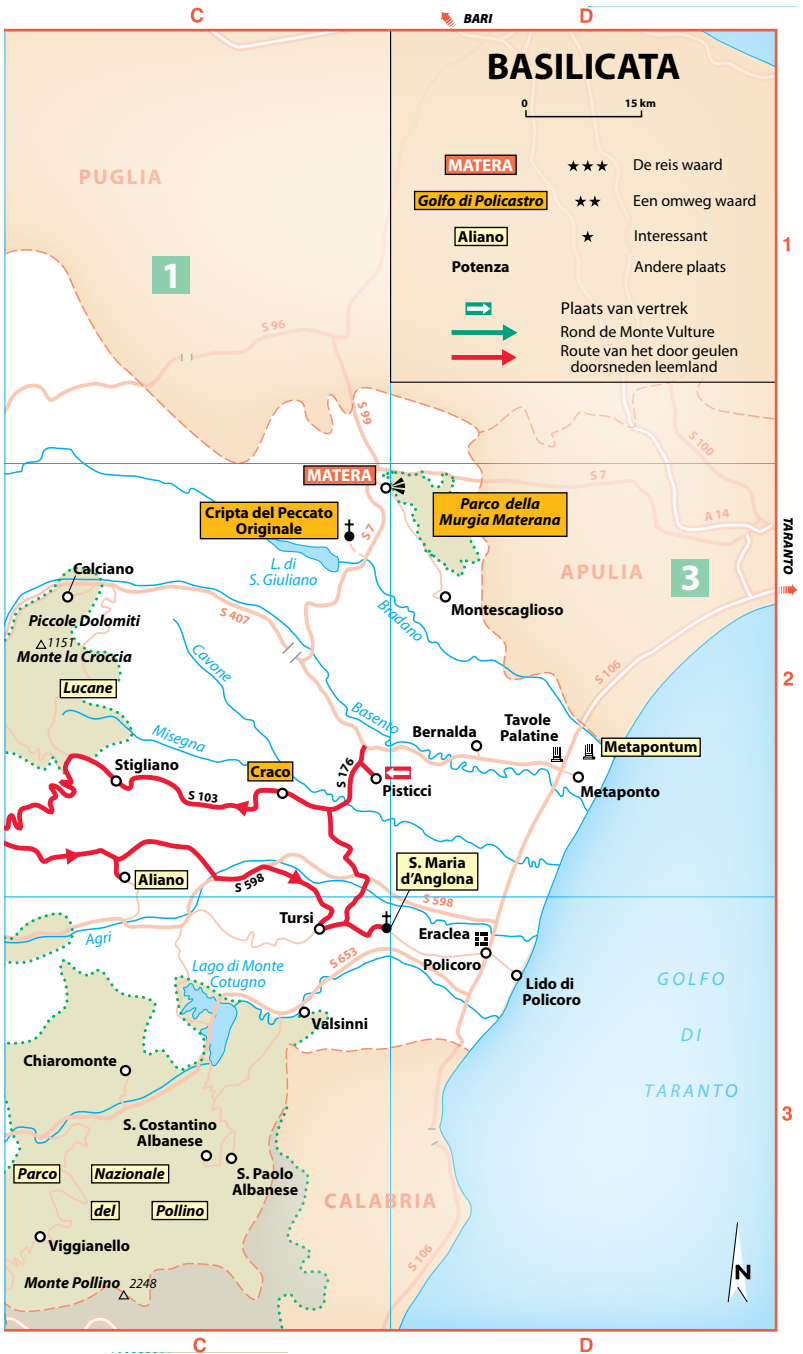
333
- 142 km ten noorden van Maratea:
- ▶
POTENZA EN OMGEVING

338
- 110 km ten noorden van Potenza:
- ▶
VENOSA★

346

BASILICATA

In vogelvlucht

'In dit sombere gebied zonder zonde en zonder verlossing, waar het kwaad geen morele waarde heeft maar een aardse pijn is, is Christus nooit geweest'. Met zijn roman *Christus kwam niet verder dan Eboli* schilderde

Carlo Levi in 1945 een meedogenloos portret van een geïsoleerde en lange tijd aan zichzelf overgeleverde regio, die symbool staat voor de onderontwikkeling van de hele Mezzogiorno, het zuiden van Italië. De streek die Levi beschrijft ligt tussen Apulië en Calabrië, in de enkel van de Italiaanse Laars. De bodem bestaat hier grotendeels uit leem- en zandgronden, die door erosie een desolaat uiterlijk hebben gekregen. Al eeuwenlang vertrekken de mensen uit deze streek vanwege de malaria, de aardbevingen en de armoede. Niet toevallig werden de tegenstanders van het fascistische regime, onder wie Carlo Levi, naar Basilicata verbannen. Ze kregen, heel toepasselijk, de bijnaam *confinati*, 'zij die aan de rand van de wereld wonen'. Vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw heeft deze regio zich echter grotendeels weten te ontworstelen aan zijn economische isolement. Sinds een jaar of dertig komt Basilicata langzaam maar zeker onder de modder vandaan en opent zijn deuren voor toeristen die op zoek zijn naar adembenemende landschappen, spectaculair gelegen dorpjes en opmerkelijke kunstschaten. Op nog geen uur rijden van Bari opent zich een compleet andere wereld.

BASILICATA OF LUCANIË?

Hoewel de naam Basilicata al sinds de 11de eeuw in zwang is, sinds de tijd dat deze streek in Byzantijnse handen was en werd bestuurd door een *basileus* (koning), gebruiken de bewoners zelf liever een andere naam. Ze noemen zich Lucani, Lucaniërs, naar het glorieuze en vrije volk dat van de 7de tot de 3de eeuw v.C. in Lucanië woonde, een groot gebied dat het zuiden van Campania, het huidige Basilicata, en het noorden van Calabrië besloeg. De oorsprong van de naam Lucanië is onbekend: hij kan verwijzen naar de term *lucus* ('heilig bos', in het Latijn, verwijzend naar de uitgestrekte wouden die de streek destijds bedekten) of naar *lux*, 'licht', dan wel naar het Griekse woord voor wolf, een dier dat, net als de beer en het zwijn, in de oudheid in deze streek algemeen was. De Lucaniërs vormden een strijdlustig volk dat leefde van de veeteelt en sterk hechtte aan democratie, behalve in tijden van oorlog, wat vaak voorkwam. Dan koos men een dictator!

RIJKE ERFENIS

De Lucaniërs, en lang voor hen de Oenotriërs, onderhielden vanaf de 9de eeuw v.C. handelsbetrekkingen met de bewoners van het oostelijke Middellandse Zeegebied, Afrika en zelfs de Baltische Zee. Na hen stichtten de Grieken in de 7de eeuw v.C. op de Ionische kust de steden Metaponto en Siris-Heraclea, die in het hele Griekse rijk befaamd waren om hun luxe en verfijnde omgangsvormen. Vanaf het begin van de 3de eeuw n.C. trokken de Romeinen de streek binnen. Zij hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de spectaculaire ontwikkeling van het binnenland. Na de val van Rome in de 5de eeuw was het een komen en gaan van overheersers: Lombarden, Byzantijnen, Saracenen, Normandiërs... In de 13de eeuw zat keizer Frederik II van Hohenstaufen hier met zijn Zwaben. Daarna kwamen de Albaniërs, de Angevijnen, de Aragonezen en ten slotte de Spaanse tak van de Bourbons, de koningen der Beide Siciliën, waartoe Basilicata tot zijn aansluiting bij het Italiaanse koninkrijk in 1860 behoorde.

Matera, feest van de Madonna della Bruna

S. Torrione/hemis.fr

Iedere overheerser drukte met zijn beschaving, zijn tradities en zijn kunst een stempel op de streek: de Grieken bouwden tempels in Metaponto en Siris-Heraclea, de Romeinen voorzagen de *domus* van Grumentum en Venosa van mozaïeken, de Byzantijnen versierden de klokkentorens van hun kerken met festoenen, de Normandiërs bouwden forten bij Melfi en Lagopesole, basiliaanse monniken decoreerden de wanden van de grotten van Matera, keizer Frederik II liet niet minder dan 29 kastelen in de hele regio vergroten en de Aragonezen voorzagen de kerken van barokretabels. Allemaal hebben ze bijgedragen aan een uitzonderlijk rijk erfgoed dat uniek is in de wereld.

EEN MOZAÏEK AAN LANDSCHAPPEN

Ondanks de twee openingen naar de Middellandse Zee, aan de steile westkust van de Tyrrheense Zee en aan de vlakke, kaarsrechte oevers van de Ionische Zee, is Basilicata nog altijd een in zichzelf gekeerde streek. Zelfs de Christus van Maratea heeft zich van de zee afgewend en strekt zijn armen uit naar het land. En wat een land: de beboste berghellingen van de Apenijnen – met toppen tot meer dan 2000 m – in het westen en zuiden, het vulkanische landschap van de Monte Vulture in het noordwesten, het heuvelachtige, door wind en water gecreëerde maanlandschap in het centrum, de verlaten en van grotten vergeven plateaus in het noordoosten en de met fruitbomen bedekte hoogvlakte in het oosten, die geleidelijk afloopt naar de gouden stranden van de Ionische Zee. De variëteit aan landschappen in deze regio wordt nog geëvenaard door de diversiteit van zijn artistieke en culturele erfgoed. Omdat de regio niet echt uitgestrekt is, is het in Basilicata mogelijk om in enkele uren van de Dolomieten naar Cappadocië te rijden.

Matera

60.347 inwoners

Natuurlijk staat Matera op de Werelderfgoedlijst van Unesco. De grotwoningen met hun ingenieuze watersysteem worden daar beschreven als een van de opmerkelijkste en meeste complete complexen van grotwoningen in het Middellandse Zeegebied. Matera, dat in 2019 Culturele Hoofdstad van Europa is, roept zowel verwondering als vervreemding op. Het in het lichte gesteente uitgehakte historische centrum bevindt zich op een van de plateaus van de Alta Murgia, boven een 20 km lang ravijn waar ver in de diepte een rivier doorheen stroomt. De Sassi bestaan uit een harmonieuze opeenvolging van kleine, in de rotsen uitgehouwen huisjes die tegen de helling omhoogklimmen. Ze vormen een wonderlijk schouwspel. In de jaren vijftig van de 20ste eeuw vervuilden veel bewoners hun grotwoning voor een gezonder onderkomen. Het tufstenen doolhof is nu grotendeels gerenoveerd en her en der zijn moderne gebouwen verrezen, die niet misstaan tussen de gereinigde silhouetten. In sommige grotten hebben zich kunstenaars gevestigd. Traditie en moderniteit gaan hier hand in hand. Genietend van alle artistieke en culturele hoogtepunten stapt de bezoeker van de ene eeuw in de andere. Een ervaring die niemand onberoerd zal laten.

ADRESBOEKJE: BLZ. 318

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – Piazza Vittorio Veneto, 39 - ☎ 083 568 02 54 - www.infosassidimatera.com - april-sept.: 9.00-21.00 u; okt.-maart: 9.00-13.00, 15.00-19.00 u. Plattegronden, brochures, rondleidingen door de Sassi (ca. 2 uur) en

het Parco della Murgia Materana (2.30 uur - € 15/25).

LIGGING

Regiokaart C2 (blz. 302-303) - plattegrond (blz. 308). Matera (401 m) ligt op de grens van Basilicata en Apulië aan de S7 (Via Appia). Onder de moderne stad, rond de Via

Uitzicht op Matera
bluejayphoto/iStock

XX Settembre, Piazza Vittorio Veneto, Via del Corso en de Via Ridola, liggen de Sasso Barisano (in het noorden) en de Sasso Caveoso (in het zuiden).

P PARKEREN

De Sassi zijn omringd door een netwerk van voor auto's toegankelijke straten (Via d'Addozio, Via Madonna delle Virtù, Via Buozzi). De parkeerterreinen hier zijn in het seizoen snel vol. In de moderne stad kunt u onder meer parkeren aan de Viale Aldo Moro bij het station en in de parkeergarage aan de Via Pasquale Vena. Als

u in een hotel in de Sassi overnacht, vraag daar dan waar u kunt parkeren.

AANRADERS

De Sassi met hun rotskerken, het MUSMA, de Palombaro Lungo, de Cripta del Peccato Originale.

PLANNING

Reken op ruim een dag voor de Sassi. Dwaal op uw gemak door de steegjes van Matera en beklim de vele trappen. U kunt ook een rondleiding volgen langs alle interessante plekken.

MET KINDEREN

De Palombaro Lungo.

Wandelen **Plattegrond (blz. 308)**

★★ **Strada Panoramica dei Sassi B1**

Deze panoramische weg, die **Via Madonna delle Virtù** wordt genoemd, loopt langs het woeste ravijn onder langs de rots waarop de kathedraal is gebouwd. Vanaf hier heeft u een indrukwekkend uitzicht op de Sassi. In de tegenoverliggende rotswand zijn talloze natuurlijke en uitgehakte grotten. De oude stad bestaat uit twee wijken met grotwoningen: het bijna volledig gerestaureerde **Sasso Barisano** in het noorden en **Sasso Caveoso** in het zuiden. Die laatste is het interessantst: hier zijn de belangrijkste rotskerken.

Goed om te weten – Voor een goed overzicht van de Sassi gaat u naar de **belvedere**★★ op de Piazza Vittorio Veneto of die op de Piazzetta Pascoli (*zie beschrijving hieronder*).

★ **IL PIANO A1/B1-2**

De uitbreiding van Matera buiten de Sassi, in het gedeelte dat Piano ('vlak') wordt genoemd, begon eind 16de eeuw. Nadat de stad in 1663 administratieve hoofdstad van de regio Basilicata werd (in 1806 ging die titel weer terug naar Potenza), nam de bevolking verder toe en werd de Piano langzaam volgebouwd. In de 18de en 19de eeuw verrees de moderne stad, vooral langs de hoofdwegen: de Via Ridola, de Via del Corso, de Piazza Vittorio Veneto en de Via XX Settembre.

OVERNACHTEN

B&B Alla Dolce Vita	1
Corte San Pietro	3
Locanda di San Martino	5
Palazzo Gattini	10
Hotel in Pietra	11

UIT ETEN

Baccanti	2
Baccus	1
La Latteria	4
L'Abbondanza Lucana	6
Nadi	5

Panecotto	7
Ristorante Francesca	3
Ristorante Il Terrazzino	9
Vicolo Cieco	10

Piazza Vittorio Veneto A1

Aan dit plein staan enkele opmerkelijke gebouwen: het **Palazzo dell'Annunziata** (1734), nu Biblioteca Provinciale, het **Palazzo de la Prefettura** (het vroegere klooster S. Domenico) en de 13de-eeuwse, maar in barokstijl verbouwde **Chiesa S. Domenico**. Midden op het plein bevinden zich de resten van het **Fondaco di Mezzo**, de vroegere markt van de stad, en de resten van de rotskerk Chiesa S. Spirito (8ste-9de eeuw). Voor een goed overzicht van het plein kunt u naar het café op het **Terrazza dell'Annunziata** gaan, bij het gelijknamige, iets boven het plein gelegen paleis. De **belvedere**★★ op het plein biedt een mooi panorama op de Sassi en de Duomo.

★ Palombaro Lungo A1

Piazza Vittorio Veneto - ☎ 339 363 83 32 - rondleidingen (30 min.) 10.00-13.00, 15.00-18.00 u - € 3.

👤 Onder het plein ligt een 16 m diepe en 50 m lange citerne met lemen muren verborgen. Het waterreservoir voedt een ingenieus systeem van ondergrondse kanalen. De in 1991 ontdekte citerne werd in de 16de eeuw aangelegd om de nieuwe woningen op de Piano van water te voorzien.

Sla de Via San Biagio in.

★ San Giovanni Battista A1

Piazza San Giovanni Battista.

Deze kerk in Apulisch-romaanse stijl (1233) straalt een strenge schoonheid uit. Aan weerszijden van het roosvenster zijn zuiltjes met dierfiguren. Het interieur volgens kruisvormig grondplan met drie schepen omvat kleine zuiltjes met vierpas en verschillend bewerkte kapitelen.

Keer terug naar de Piazza Vittorio Veneto.

De gezellige **Via delle Beccherie** en **Via Duomo** slingeren vanaf de Piazza Vittorio Veneto naar de kathedraal. Deze eeuwenoude winkelstraatjes worden omzoomd door ateliers en mooie boetiekjes.

★★ Duomo B1

Piazza Duomo - 9.00-19.00 u (16.00 u 's winters) - € 2 audiogids, ook in het Frans.

De eerste prehistorische woning stond op de top van de 'Civita', de heuvel tussen beide Sassi. De mooie kathedraal in Apulisch-romaanse stijl die er nu staat, werd in 1270 gebouwd op de fundamenten van het **Monasterio di Sant'Eustachio**. De prachtige gevel heeft een mooi roosvenster en een galerij. De muren zijn voorzien van blinde bogen; aan de rechterzijde zijn twee rijkversierde portalen. Het **interieur** is in de 17de en 18de eeuw vernieuwd in de weelderige barokstijl. Enkele resten van het oude gebouw zijn bewaard gebleven, zoals een fresco van het **Laatste Oordeel**★ (13de-15de eeuw) rechts achterin. Daartegenover, in de **Cappella della Bruna** in de linker zijbeuk, hangt de vereerde afbeelding van de **Madonna della Bruna** (1270) boven een weelderig altaar met veelkleurig marmer (18de eeuw). De **Cappella dell'Annunziata** (eind 16de eeuw) aan het eind links heeft een mooie renaissanceversiering. In de zijarm van het linker transept is de **Cappella di San Giuseppe** of di Presepe. De naam verwijst naar de Napolitaanse **kribbe**★ van Altobello Persio (1535), een prachtig voorbeeld van volkskunst.

Onder deze kapel zijn twee kapellen waar u sinds 2016 de gerestaureerde fresco's van de begraafplaats van het Monasterio di Sant'Eustachio kunt zien. Ook het rijkversierde stenen altaar van Altobello Persio (1529), een beeld van de Madonna della Bruna – haar naamdag wordt op 2 juli gevierd – en, in het koor, het indrukwekkende 15de-eeuwse koorgestoelte zijn de moeite waard. Voor de kathedraal heeft u een schitterend **uitzicht**★★ op de Sasso Barisano. *Vanaf de Piazza Duomo loopt u gemakkelijk naar de Casa di Ortega in de Sasso Barisano. Neem vanaf het plein de trap vanaf het terras boven de Sasso Barisano, volg de Via Gradoni Duomo en sla vervolgens rechts de Via San Nicola del Sole in.*

★★ La Casa di Ortega B1

Via San Nicola del Sole - ☎ 366 935 77 68 - www.casaortega.it - 10.00-14.00 u (april-sept. ook 16.00-20.00 u) - gesl. ma - € 5.

Op deze magische plek is de synergie tussen de geest van de Sassi en de kracht en lyriek van de grote Spaanse schilder José Ortega (1921-1990) duidelijk voelbaar. Het is een plek om verliefd op te worden. Ortega woonde van 1972 tot 1976 als banneling in Matera. In een voormalige versterkte woning, waarvan

MATERA: ADRESBOEKJE

Plattegrond (blz. 308)

OVERNACHTEN

GOEDKOOP

B & B Alla Dolce Vita – B2 - *Rione Malve, 51 - Sasso Caveoso* - ☎ 083 531 03 24 - www.ladolcevitamatera.it - 📍 - 2 appart. € 80 ☹. Deze B & B bestaat uit twee appartementen, elk met een complete keuken en balkon. Knusse inrichting met meubels uit de 19de eeuw, een tegelvloer, witte muren en schilderijtjes.

DOORSNEEPRIJZEN

Locanda di San Martino – A1 - *Via Fiorentini, 71 - Sasso Barisano* - ☎ 083 525 66 00 - www.locandadisanmartino.it - 📍 - 33 kamers € 90/150 ☹. De originele, in de rotswand uitgehakte kamers zijn allemaal verschillend. Heerlijke spa met *frigidarium* (zwembad) en *caldarium* (hammam).

B & B Casastella – Buiten plattegrond bij B2 - *Via Casalnuovo, 257 - Sasso Caveoso* - ☎ 335 653 40 40 - www.casastella.it - 3 kamers en 1 suite € 80/160 ☹. De salon van deze mooie B & B staat vol antieke meubels. De kamers, op de zolder en in de oude stallen, zijn allemaal met zorg ingericht.

Hotel in Pietra – A1 - *Via San Giovanni Vecchio, 22 - Sasso Barisano* - ☎ 083 534 40 40 - www.hotelinpietra.it - 9 kamers € 90/150 ☹. Dit hotel aan de voet van de Duomo heeft tufstenen muren en begon zijn bestaan in de 17de eeuw als kerk. Die sfeer hangt er nog steeds. De badkamer van kamer 1004 is echt onvergetelijk.

WAT MEER LUXE

Hotel del Campo – Buiten plattegrond bij A1 - *Via Lucrezio, sn* - ☎ 083 538 88 44 - www.hoteldelcampo.it - 📍 📍 -

35 kamers € 120/150 ☹ - ✂. Dit praktische, elegante hotel ligt net buiten de stad en 4 km van de Sassi. Gastvrij personeel, compleet ingerichte kamers, mooi zwembad in de tuin en een eigen parking, handig voor automobilisten.

PURE VERWENNERIJ

Corte San Pietro – B2 - *Via Bruno Buozzi, 97/B - Sasso Caveoso* - ☎ 083 531 08 13 - www.cortesanpietro.it - 10 kamers € 180/235. Corte San Pietro is een heel klein buurtje: een centraal plein met daaromheen de in het tufsteen uitgehakte appartementen. De vroegere grofwoningen zijn smaakvol ingericht. Ontbijt op basis van streekproducten. Prettig personeel. Een heerlijke plek.

Palazzo Gattini – B2 - *Piazza Duomo, 13/14* - ☎ 083 533 43 58 - www.palazzogattini.it - 16 kamers vanaf € 200 ☹ - ✂. Aan het plein van de kathedraal en dus op het hoogste punt van de stad. Uitzicht verzekerd! Dit patriciërshuis uit de 15de eeuw is verbouwd tot luxe-hotel en de zorgvuldige restauratie heeft een schitterend gebouw opgeleverd met comfortabele kamers, een klein wellnesscentrum en een restaurant waar u van overheerlijke gerechten kunt genieten.

Bernalda

DOORSNEEPRIJZEN

Giardino Giamperduto – *Via Giamperduto* - ☎ 083 554 24 62 - www.giamperduto.com - 📍 📍 - 11 kamers € 100/110. Deze voormalige boerderij staat half verscholen achter een witgekalkte muur en herbergt nu een prettig hotel. De kamers, alle op de begane grond, hebben een klein privéterras aan een tuin vol olijfbomen. Er is ook een zwembad. Uitgebreid ontbijt op basis van streekproducten.

PURE VERWENNERIJ

Palazzo Margherita – Corso Umberto I, 64 - ☎ 083 554 90 60 - www.coppolaresorts.com - 2 kamers en 7 suites - vanaf € 570 - ✂. Coppola heeft zijn paleis getransformeerd tot een luxehotel waar het voelt alsof u te gast bent bij een goede oude vriend: alle gasten dineren samen aan een grote tafel in de keuken, nadat ze hebben geholpen met de bereiding van de *orecchiette*. Na het diner installeert men zich in de salon om een van de films uit de privéverzameling van de heer des huizes te bekijken. Het Palazzo heeft geen 'openbare' ingang. U belt aan bij een deur die gelijk is aan alle andere aan het Corso, net als thuis, bijna.

UIT ETEN

GOEDKOOP

Panecotto – B2 - Via Bruno Buozzi, 10 - Sasso Caveoso - ☎ 083 533 13 25 - www.panecotto.it - *gesl. ma* - € 10/15. Verkoop van lokale producten en promotie van de ambachtelijke tradities uit deze streek. Vleeswaren, bijzondere kaassoorten en variaties op *panecotto*, een soep op basis van brood.

La Latteria – B2 - Via Duni Emanuele, 2 - ☎ 083 531 20 58 - € 10/15. Historische melksalon en slagerij waar nog altijd de beste producten uit de streek worden verkocht. Er is ook een restaurant annex proeverij.

Vicolo Cieco – B1 - Via Fiorentini, 74 - Sasso Barisano - 083 519 75 015 - *gesl. tussen de middag, beh. za, zo in juli-aug.* - € 15/20. Goed adres om een *cialleda* te proeven. Dit typische streekgerecht wordt gemaakt van oud brood, kerstomaatjes, olie, mozzarella en rode uien. Vintage retro-inrichting. Er vinden regelmatig muziekavonden plaats.

DOORSNEEPRIJZEN

Ristorante Il Terrazzino – A1 - Vico San Giuseppe, 7 - ☎ 083 533 25 03 - www.ilterrazzino.org - € 17/35. Proef hier de verrukkelijke specialiteiten van het huis: *orecchiette al tegamino* (verse pasta, tomaten, mozzarella en vleesballetjes), *foglie d'ulivo* (verse, huisgemaakte pasta in de vorm van een olijfbblad) en gegrild vlees. Vanaf het terras heeft u een prachtig uitzicht over de Sassi.

Nadi – A1 - Via Fiorentini, 1/3 - Sasso Barisano - ☎ 083 533 28 92 - www.ristorantenadi.com - € 25/40. Een klassieker in de Sasso Barisano. Dit familiebedrijf is gespecialiseerd in gegrild vlees en serveert eenvoudige, smakelijke streekgerechten. De eetzaal is deels uitgehakt in de rots, maar het terras is zonnig. Er tegenover (Via Rosario, 22) kunt u in de wijnbibliotheek **Ptèj d'Nadi** van een glas wijn en lokale specialiteiten genieten. Uitstekende huisgemaakte ricotta-taart.

Ristorante Francesca – B2 - Via Bruno Buozzi, 9 - Sasso Caveoso - ☎ 083 531 04 43 - www.ristorantefrancescasassi.com - *gesl. do 's winters* - € 30/40. Dit adres past exact in de sfeer van de Sassi: een eenvoudige eetzaal, prettige bediening en verzorgde traditionele gerechten op basis van lokale producten. De *tripola maritata* (pasta met kerstomaten, scamorza-kaas en stukjes geroosterd brood) en de *peperoni cruschi* zijn heerlijk!

WAT MEER LUXE

Baccus – A1 - Vico Santa Cesarea, 34 - Sasso Barisano - ☎ 083 533 01 24 - www.ristorantebaccus.it - *gesl. ma* - € 35/50. 's Winters zit u in een eenvoudige eetzaal met uitzicht op de keuken en met mooi weer zit u op het terras. Lokale gerechten als *orecchiette al tegamino* en *lasagne alla materana*.

Vertaling	Sylvia Birnie, Henriëtte Gorthuis, Alexander van Kesteren, Marieke van Ommeren, Michèle Schedler Karin Evers
Eindredactie	Asterisk*, Amsterdam
Opmaak	Shutterstock/GoneWithTheWind
Omslagfoto	Pouilles, Matera et Basilicate
Oorspronkelijke titel	Michelin, Parijs
Oorspronkelijke uitgever	Philippe Orain (Michelin, Parijs)
Uitgevers	Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Eindredactie	Maura Marca, Catherine Girard
Redactie	Gilles Guérard, Irène Lainey, Sophie Lhéraud, Maura Marca, Pierre Plantier, Francine van Hertsen
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan, Sandro Borel
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Iulia-Daniela Nedelcu, Karina-Andreea Gruia, Thierry Lemasson
	Stadsplattegronden: © MICHELIN en © 2006-2016 TomTom. All rights reserved.
Met dank aan	Maria Gaspar, Carole Diascorn, Véronique Aissani, Léonie Piraudeau, Puglia Promozione en Agenzia di Promozione Territoriale della Basilicata

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2018

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
NL-3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2018/45/382 - NUR 512

ISBN 978 94 014 4872 7

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.